



# ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. за иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. поједини бројеви „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ не продају се. рукописи се не враћају

## СЛУЖБЕНИ ДЕО

### УРЕДБА

#### УРЕЂЕЊУ ОСЛОБОЂЕНИХ ОБЛАСТИ

(СВРШЕТАК)

Судије Великог Суда који су постављени из првостепених судова у Краљевини Србији, задржавају своје положаје и права са истим скопчана.

Члан 71.

Судије имају плату судија првостепених судова по закону од 4. марта 1911. године, а секретари и писари по закону о устројству првостепених судова у Краљевини Србији.

Додатке на станарину одредиће Министар Правде.

Члан 72.

Велики Суд обухвата собом сва права Апелационог и Касационог Суда, т. ј. он суди о праву и о факту.

Он ништи, преиначава или одобрава пресуде окружног суда.

Његове су пресуде, решења и остале одлуке одмах извршне, и противу њих нема места жалби.

Члан 73.

Све своје одлуке суд саопштава парничарима, и одмах их шаље, преко окружног суда, средској власти на извршење.

Члан 74.

Пресуду којом је ко на смрт осуђен, Велики Суд по званичној дужности доставиће у року од три дана, са свима актима, непосредно Министру Правде, који ће је поднети Краљу на помиловање. Ако Краљ досуђену казну преобрати у блажу, онда ће Министар Правде оригинални Указ о помиловању, са актима,

послати Великом Суду, који ће их доставити окружном суду да овај изврши саопштење указа помилованоме, и после да нареди извршење ублажене казне, сходно одредби § 286. законика о поступку судском у кривичним делима.

Ако Краљ одбије помиловање, Министар Правде враћа акта Великог Суда, који их доставља окружном суду на поступак сходно одредби § 287. законика о поступку судском у кривичним делима.

Члан 75.

По свима делима спорним и неспорним наплаћиваће се таксе које су и до сада постојале у заузетим областима.

Члан 76.

Плате, додаци и остали трошкови Великог Суда падају на терет ванредног војног кредита.

## ГЛАВА ЧЕТВРТА

### Општа наређења

Члан 77.

Сви су грађани пред законом и властима једнаки.

Члан 78.

По овој Уредби судиће се подједнако свима грађанима у ослобођеним областима, били они хришћанске, муслиманске или које друге законом признате вере.

Члан 79.

Грађани муслиманске, као и грађани хришћанске и сваке друге законом признате вере, имају једнака права и слободу вршења својих верозаконских обреда.

Члан 80.

Прозелитизам се против државне вере строго забрањује и казни.

Члан 81.

Државна је вера источно православне автокефалне цркве.

## Члан 82.

Надзор над управом православне цркве врши Министар Просвете и Црквених Послова, сагласно начелима основних закона Краљевине Србије и црквених канона.

Надзор, пак, управе неправославних и нехришћанских верских организација врши такође Министар Просвете и Црквених Послова, који израђује наредбе и правилнике, у циљу обезбеђења њиховог редовног функционисања, сагласног са основним принципима устројства тих установа, а у складу са државним интересима.

## Члан 83.

Све јавне и приватне школе и други заводи и установе за образовање, стоје под надзором државних власти. Министар Просвете и Црквених Послова, као непосредна надзорна власт, врши надзор преко инспектора и надзорника.

Све приватне школе, заводи и установе за образовање морају добити одобрење Министра Просвете и Црквених Послова.

## Члан 84.

Основна државна настава обавезна је за све грађане ослобођених области без разлике.

## Члан 85.

И странци у ослобођеним пределима уживају заштиту власти.

## Члан 86.

Које ће се таксе наплаћивати код државних власти, а које код општинских, прописаће Министар Финансија независно од закона који постоје о томе.

## Члан 87.

Свако имаће које није ни својина приватних грађана, ни правних лица, ни општина, сматра се за државно.

## Члан 88.

Државно имаће потпада под надзор или управу дотичног Министра.

## Члан 89.

Кад за какав случај нема правила у овој Уредби, а нема ни народног обичаја, по коме би власт поступала или решила, онда, ако нема ни разлога месног како да уради, може своје одлуке наслонити на законе који постоје у земљи, ако су сходни за дотичне случајеве.

## Прелазна наређења.

## Члан 90.

По овој Уредби расправиће се и досадашња неовршена дела.

Министар Правде прописаће за судове поступак у грађанским парницама.

У колико би у погледу судова ова Уредба била непотпуна, Министар Правде овлашћује се да је у споразуму са Министарским Саветом објасни и допуни својим упуштима.

## Члан 91.

Са овом Уредбом ступа на снагу и закон о хватању и утамањивању хајдука од 12. јула 1895. године у целокупном пространству своје.

## Члан 92.

Ова Уредба важи дотле докле Народно Представништво законским путем ослобођене области не присаједини досадашњој Краљевини, што ће се учинити у првој сесији редовног сазива.

## Члан 93.

Овлашћује се Министар Ун. Дела да може поставити пет инспектора за надзор над полицијским органима у ослобођеним пределима. Ови инспектори имаће ранг и плату начелника Министарства.

## Члан 94.

Сви издаци по свима гранама државне управе чиниће се из кредита одобреног законом о ванредним кредитима од 6. априла 1913. год. на начин предвиђен прописом чл. 4. тога закона.

Обрачун о утрошку тих кредита саставиће се и показаће се на начин прописан чл. 7. поменутог закона.

## Члан 95.

Ова Уредба важи од дана кад је Краљ потпише и кад се обнародује у „Српским Новинама“, и онда престаје да важи Уредба од 14. децембра 1912. године донесена на основу чл. 5. и 6. закона о Устројству војске, као и све наредбе, које би стајале у противности са одредбама ове Уредбе.

Препоручујемо Нашем Министарском Савету да ову Уредбу обзнани и о њеном се извршењу стара; властима пак заповедамо да по њој поступају, а свима и свакоме да јој се покоравају.

18. августа 1913. год.  
у Београду.

П Е Т А Р с . р .

Председник  
Министарског Савета,  
Министар Иностраних Дела,  
Ник. П. Пашић с. р.

Министар Финансија,  
Д-р Л. Пачу с. р.

Министар Грађевина,  
Ј. П. Јовановић с. р.

Заступник  
Министра Народне Привреде,  
Министер Грађевина,  
Ј. П. Јовановић с. р.

Министар  
Просвете и Црквених Послова,  
Љ. Јовановић с. р.

Министар Правде,  
М. С. Ђуричић с. р.

Министар Војни,  
Почасни ађутант Ђ. В. Краља  
генерал,  
Мил. Божановић с. р.

## СТРУЧНИ ДЕО

## ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО

ПО

## ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Међутим, када се на заједницу међу небрачним сродницима не може да примени §. 528. Грађ. Зак. који сачињава, у колико се тиче повластице задруге односно наслеђивања умрлих задругара, главну карактеристику задруге, онда то значи да ту и нема никакве задруге. Што се, пак, тиче позаконене деце, она, наравно, могу, као и брачна, бити у задружном односу, ако су само позаконеном добила и наследна права, што бива увек осем у случају позаконеноња милошћу владаоцем, али се узима да и тада могу она наследити само ако им је владалац и та права изречно дао (§§. 133., 134. и 409. први став Грађ. Зак.)<sup>1)</sup>.

## Одељак II.

## Тестаментално (уговорно) наслеђивање.

§. I. Материјално право. §. 521. Грађ. Зак. овако се изражава о праву задругара да у виду тестаменталног или уговора на случај смрти могу располагати својим делом у задружној имаовини: „На случај смрти сваки у задрузи, који личну способност има, о свом делу располагати може, у толико, у колико се део не премаша; и ако је који тако расположио, онда се попис учинити мора, да се део умрлога истави, ако то између задругара за живота није учињено и назначено“. Овај пропис је само једна примена онога правила постављенога у §-у 27. Грађ. Зак. који вели: „Шта је чије, онај има право и располагати с оним“, као и у §. 211. истога Законика, где стоји: „Све ствари, добра и права, која Србину припадле, јесу његова својина или сопственост, које ће рећи, да је сваки Србин савршени господар од својих добара, тако, да је он властац, ова по својој вољи уживати, с њима по вољи располагати и свакога отуда искључити, наравно по пропису закона“. Од истога правила учињена је примена, у задружном праву, и у §-у 515. Грађ. Зак., у коме стоји да сваки задругар може само свој део задужити. Једном речју, законодавац признаје једном задругару право да, и за трајање само задруге, може располагати својим делом у задружном имању, било каквим заживотним актом (отуђење и задужење) било тестаментом односно уговором на случај смрти. Да примотимо да право дао задругару да, и пре одвајања његовога дела, може овим располагати није ни мало у сагласности са идејом коју је законодавац истакао, у §§-има 36. и 58. Грађ. Зак., да је задруга морално (правно) лице, идеја која не би допуштала да један задругар може располагати, и пре деобе, оним што би му

у задружној заједници, на случај деобе, и у опште на случај престанка задруге, припало.

Као и код располагања заживотним актом, тако и код располагања за случај смрти, задругар не може ићи даље од свога дела: нико не може располагати ни заживотним актом као ни тестаментом (односно уговором на случај смрти), оним што није његово (§§. 29., 424., 426., 476. Грађ. Зак.<sup>1)</sup>). На тај начин, ако је задругар, својом наредбом на случај смрти, обухватио више него што износи његов део, та се наредба има извршити само у границама његовога дела. Ово исто вреди и за оца једног задругара који би, својим завештањем, располагао и оним што његов син има у задружној имаовини: то није очово, те, према томе, отац односно тога не може својом последњом вољом никакву диспозицију учинити. Али, ако би отац, својим завештањем, обухватио и удео који, по §-у 517. Грађ. Зак., долази у приповку и приплоду на његове синове, завештање ће вредети у колико се тиче приповка и приплода од петнаесте до двадесет прве године синова, јер то, како ми мислимо, припада оцу а не синовима<sup>2)</sup>. Прописи о супституцијама било простим (§. 461. Грађ. Зак.) или фиденкомисарним (§. 464. Грађ. Зак.) као и о породичној заветини, фиденкомису (§§. 465. и 467. Грађ. Зак.), добијају, такође, своју примену и код задружнога права.

Живојин М. Перих.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

## О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

2. Кривац. — Виност није потребна. — В. ниже 3 б 2°.

3. а) У § 378 к. з. прописано је:

1° Да се кривац има казнити по предидућем §, т. ј. по § 378 к. з., у коме је прописан затвор од једног до три дана или новчана казна од три цванцика до три талира.

2° Да се кривац поред казне има принудити, да уговор испуни.

б) 1° У § 378 б ст. 1 прописано је, да полицијска власт има наредити, да се њива пооре или засеје о трошку спрежника, који уговор није могао испунити из уважења достојних узрока.

2° У § 378 б ст. 2 к. з. предвиђена је једна нарочита тежа врста кривца, на име спрежник, који уговор није испунио

1) „Завешталац може чинити распоред само са својим имањем. Па кад он у тексту завештања признаје да је имање којим је расположено учинио, стекао са неким другим, онда он не може располагати и делом тога другог лица, већ само својим. — О. о. с. 5. јуна 1891. год., Бр. 3576.“: Гојко Никетић, *op. cit.*, стр. 273..

2) В. о томе у нашој књижици: *Задружно право по Грађанском Законику Краљевине Србије*, I, стр. 20. и даље.

„само из упорства“. Против њега је прописано:

(1) Да се њива има поорати или засејати о његовом трошку.

(2) Да се има казнити строжије, на име затвором од два до осам дана.

VII *Иступи из § 379.* — Овај је § укинут Законом о лову од 1898 год.

VIII. § 380. — „Са стоком вели се у овом §. која се у штети ухвати и у обор затвори, а не може да се нађе чија је, да се поступи по Уредби о манџицима.

Ако се у штети нађена стока не би могла ухватити и затворити, а не би се знало, чија је, кметови ће учинити наредбу, да се таква стока иобије и месо и кожа прода. Од те суме најпре да се плати штета, а остало да се за годину дана чува у општинској каси, па ако се за то време господар не пријави и потражи, то да припадне сасвим општинској каси“. В. о овом § горе I 7 а 2° (2) з.

IX. *Иступи из § 381. к. з.* — „Затвором од једног до три дана, вели се у овом §. да се казни:

1. Ко не би боцу, траву у својој баштини или на општинској утрини, кад му се заповеди, очистио,

2. Ко не би чистио гусенице, кад власт закаже“.

Овај је § пређутно укинут Законом о уништавању штетних животиња и биљака од 16 јула 1898 год., пошто су у њему оне радње предвиђене и друкчије инкриминисане (чл. 1, 2 и 6).

§ 12. Иступи при продаји и еснафској радњи и иступна крађа, превара и утаја.

Ови иступи су предвиђени у глави XLIII к. з., чији је наслов: „О обичним иступљенима при продаји и еснафској радњи и о мањој превари и крађи“. Они су:

1. *Иступи из § 382 к. з.* — „Затвором од три до тридесет дана или новчано од три до тридесет талира, вели се у овом §, да се казне:

1. Они, који би се у еснафској кавкој радњи међу собом тајно договорили, да скупа престану свој занат радити, како би тим власт приморали, да им нека права која им не припадају, уступи или да им таксу повиси, и у следству тога то и чине“.

а) Радња се састоји дакле у заједничком престајању упражњавања свог заната од стране занатлија извесне врсте на основу тајног договора управљеном на приморавље власти, да им уступи нека права, која им не припадају, или да им таксу повиси.

б) Кривац. — Потребна је намера код извршилаца, да се оном радњом власт примора, да им уступи нека права, која им не припадају, или да им таксу повиси.

2. Трговац и у опште продавац, код кога се лажне мере нађу, било да је с овима што куповао или не, па биле ове кантар, теразије, риф, аршин, фат и тим подобна, као и онај, који би правом мером криво мерио. Све ове мере морају полицијским жигом, да су праве, означене бити, иначе ће се поступити по § 371.

1) В. претходну примедбу.

Ако би штета лажном мером причињена већег значења била, онда ће се судити по § 254. бр. 4<sup>а</sup>.

Ова тачка важи само у оном свом делу, у коме се говори о *кривом мерењу*, а у погледу остале своје садржине (т. ј. држање лажних мера и пропуштање обезбеђивања правих мера полицијским жигом) замењен је чланом 27 Упутства о вођењу надзора над мерама и мерењем у јавном саобраћају од 1 фебруара 1885 год. (в. чл. 10 истог). В. горе § 10 IV 3.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

#### УТИЦАЈ ЛИЧНИХ НАКЛОНОСТИ И СРЕДИНЕ НА КРИМИНАЛИТЕТ

Барон В. Garofalo  
државни тужилац у Венецији.

— ПЕРЕВОД —

Ако се под „друштвеном средином“ разуме скуп обичаја, идеја, предрасуда, моралног васпитања, економских и интелектуалних услова, инстинката и осећаја велике већине једне социјалне групе, може се тврдити, да степен и форме криминалитета врло много зависе од друштвене средине.

Кад су морални осећаји захватили корена у једној групи људи (било у држави, било у покрајини, било у одређеном месту), и кад су ти осећаји образовали специјалан карактер, кривице, које престављају повреду тих осећаја, производе инстинктивну одвратност и негодовање код самог тога становништва; оне постају све ређе и ређе, и најзад би их са свим нестало, да се не нађе увек, у сваком друштву људском, по нека особа са назаднијим идејама и назаднијим осећајима него што их има њена околина, или особа, чије је морално и интелектуално развиће у застоју. Према цивилизованом друштву, у коме живе, то су ненормални; њихова ненормалност произлази некада из наслеђа или атавизма; чешће из индивидуалне неспособности за прилагођавање или из оскудице у васпитавању, којим су се користили остали чланови друштва; некада из алкохолизма, психичке урођене неприродности, сувише живог темперамента, моралне неврастеније, или најзад из хистерије или епилепсије. Ако се удруже са другим особама себи равним, постају професионални кривци, и нашавши један пут користан занат, они га не напуштају више.

Сасвим је друга ствар, кад је већина у једној социјалној групи у

стању мрака, беде, застоја и назадаштва, и кад та већина живи у лажним идејама и предрасудама, које, у њеним очима, оправдавају или шта више и траже чињење извесних кривичних дела.

Ненормалност тада није више код учиниоца дела, чији се инстинкти поклапају са инстинктима друштва, коме припада. У овом случају средина је крива; поштен човек који је нормалан према другим групама људи; преставља овде изузетан тип, чије се морално и интелектуално усавршавање могло извести и мимо супротног дејства средине. Види се дакле, да су појмови сасвим преокренути, и да индивидуална аномалија учиниоца дела, остављајући на страну патолошке појаве, стоји у односу са већим или мањим степеном цивилизације и са већом или мањом социјалном моралношћу. Тако, у једној социјалној групи, у којој васпитање није у многоме завладало, осећаји поштења се налази само код извесне мале мањине; лаж, превара, крађа, јесу тада обичне појаве, нарочито код нижих друштвених слојева; и самоубиство, посматрано као акт правде или освете, прашта се и похваљује; доказ је томе болећивост поротника, на које има утицаја јавно мњење, и расположење, које по некад овлада при ослобођењу криваца. То је оно, што се виђа врло често у земљама јужне Европе, нарочито у случајевима крвавих освета од стране преварених мужева, или мужева који мисле да су преварени, и освета заведених и напуштених младих девојака.

Нема дакле сумње, да, ако је друштвена средина морална, већину злочина и престапа треба приписати индивидуалним инстинктима, који чине изузетак код велике већине чланова друштвених; — ако је средина неморална, њој самој треба приписати одговорност за друштвена недела, или у најмању руку за онај криминалитет, који се оправдава лажним идејама, предрасудама, и осећајима који владају међу становништвом непросвећеним и назадним.

Из тога излази, да се само уз напредак у народном васпитавању може у једној земљи очекивати приметно смањивање криминалитета.

Али, погрешно је сматрати, као што постоји мишљење неких нау-

чара, да је дејство казни без уплива на ток криминалитета. Строга примена казни, прилагођених природи једног народа, има дејства на стварање одвратности према кривицама; дејство је лагано и осећа се после више генерација. Нема спора да законодавство доприноси еволуцији моралних осећаја; својом строгошћу против извесних кривица, оно их представља јавном мњењу као дела недостојна толеранције, а то престављање доприноси стварању, вековном еволуцијом, инстинкта супротног оном, који је кривицу чинио могућном. Оно је дакле један врло моћни чинилац друштвене моралности. Благост законодавства, болећивост у срцу судије, као и помиловања, која владе олако чине, могу само да произведу супротно дејство.

#### ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине николичевске актом № 1553. од 19. септембра ове године упутио је питања овакве садржине:

— 1. Извесно лице из ове општине напустило је задругу свога оца и брата му од пре 10 година а има женино имање за уживање, које се на његово име води у распореду пореза, и на исто плаћа непосредног пореза годишње 3.58 динара. без личног пореза и осталих приреза, а његов отац и задружни брат плаћају непосредни порез на земљиште 11.60 динара годишње, од кога имања горе поменуто лице није још примило свој део наслеђа услед неспоразума између њега и оца му а и услед тога што му је отац на робији од пре 5 година. — Пре неколико дана дошло је исто лице и тражило је од суда овог уверење о сиротном стању, а за доказ да има права на исто, навело је то, што плаћа само 3.58 динара непосредног годишњег пореза на земљиште. — Али суд сматра, да исто лице има права да наследи  $\frac{1}{3}$  очевог имања, на које би му пореза износила још 3.38 дин. годишње, и онда би целокупна сума његовог годишњег пореза на земљиште изнела 7.41 д. према којој суми непосредног пореза не може добити уверење о сиротном стању. Пита се: сме ли суд издати поменутом лицу уверење о сиротном стању, према горе изложеном?

2. Једно лице плаћа непосредног годишњег пореза на земљиште 3.58 динара, а кад би исто лице хтело служити, могло би сигурно имати месечне зараде 20 динара, односно 240 динара годишње, на коју би му зараду била годишња пореза са 1%—2.40 динара а која би сума са сумом пореза на земљиште, изнела свега непосредног годишњег пореза 5.98 дин. Међутим дотични неће да служи. Пита се: може ли ово лице добити уверење о сиротном стању или не? —

Одговор на прво питање:

Сиромашна лица, кад докажу своје сиромаштво уверењем надлежне власти, не плаћају таксу. Као сиромашна лица сматрају се она, која не плаћају више од пет динара непосредног пореза без приреза и личног пореза на годину (а удовице са више од троје малолетне деце и старешине задруга са више од троје малолетне чељади, а без пунолетних задругара, ако не плаћају више од десет динара непосредног пореза, без приреза и личног пореза на годину). За издавање уверења о сиромаштву надлежан је по закону о таксама општински суд оног места, где лице, за које се уверење тражи, стално живи. Општински органи, у које долази и општински деловођа или писар, одговорни су по кривичном законнику за издање лажне исправе, ако би издали уверење о сиромаштву лицу, које по своме имаовном стању или према суми непосредног пореза који плаћа у дотичној општини, нема права на уверење. — Према томе општински суд треба да сцени факта и на основу њих да донесе одлуку треба ли молиоцу издати тражено уверење о сиромаштву. — Ако дотично лице нема свога приновка смешаног са имаовином његовог оца и брата, онда оно нема никаквог права на имаовину оца и брата, јер се та имаовина има сматрати за туђу и она је без значаја при издавању уверења о сиромаштву у престављеном случају. — Кад ово лице не би живело оделито, на имању женином, онда би се његова обавеза као задругара за плаћање таксе ценила према непосредном порезу, који плаћа старешина задруге, односно отац, јер се овде, по члану 5. тачки 6. закона о таксама, изузетно од одредаба грађанског за-

коника, отац и синови, који имање очево заједнички уживају, сматрају као задругари. — Пошто у престављеном случају не постоји заједница живота између молиоца и његовог оца, имање очево не утиче на плаћање таксе од стране молиоца. — Што се тиче самог наслеђа које се помиње у питању, о томе не може бити речи све док је у животу молиоцев отац. О наслеђу се води рачуна тек после смрти лица, које имаовину оставља, и тек од тада наслеђевина утиче на имаовно стање наследниково, по коме се опредељује пореза и могућност плаћања такса.

Одговор на друго питање:

При издавању уверења у цели не плаћања такса у грађанским споровима, кривичним делима по тужби приватних, брачним парницама, административним споровима код свију власти и ради добијања школске сведоцбе, води се рачуна о имаовном стању, које је престављено плаћањем пореза, односно задужењем пореза по појединим пореским објектима. Према томе, не може се узимати у обзир какве би поједине објекте пореске могло имати које лице, већ какве објекте у ствари има. Дакле и ако би лице, у питању поменуто, могло служити и зарадити годишње неколико стотина динара, те отуда плаћати порезу на зараду и на непокретно имање већу од пет динара, ипак му треба издати уверење о сиромаштву, јер не плаћа у ствари толику порезу. — У сваком случају, кад општински суд нађе, да не може издати са каквих разлога тражено уверење о сиромаштву ради ослобођења плаћања такса, треба на захтев заинтересованог лица да донесе о томе одлуку, како би заинтересовани могао да изјави жалбу пореском одељењу, које је надлежно да решава као првостепена власт по жалби због неиздања уверења о сиромаштву (последњи став тачке 6. члана 5. закона о таксама).

\* \* \*

Писар општине затоњске А. Вељковић актом од 27. септембра ове године упутио је питање овакве садржине:

— Одбор општине затоњске на предлог општинског суда одлуком својом од 3. октобра 1910. године

решно је, да се из општинског багремара одече триста багремова, па грање да се употреби за огрев, а дебла да се продаду и добивени новац да се употреби за подизање нове општинске суднице. Ову одлуку је одобрила и шумска управа и на лицу места обележила, гда да се изврши сеча, и наредила, да се по извршеној сечи земљиште стави под забран за пет година. Један је грађанин оптужио општинске часнике за ову сечу, наводећи, да су они багремови школска својина а не општинска, а за доказ тога поднео је тапију, којом се школа затоњска убаштинила у 1910. години на дотично земљиште; због овога председник општински, деловођа и одборници, који су донели одлуку, решењем првостепеног суда стављени су под суд а да се из слободне бране. Како је председник општине сматрао, да је ово земљиште од давнина општинско и да га је пошумила општина а не школа, то је оптужио бившу управу општинску, која је тапију потврдила. — Пита се: има ли овде одговорности за часнике општинске, за одборнике, који су поменуто одлуку донели? да ли је што одговоран и деловођа општински? да ли они могу кривично одговарати и поред тога што школски пуномоћник одустаје од тужбе и не тражи да се ово дело суди, пошто зна да је земљиште општинско својина? и, да ли могу они одборници одговарати и кажњени бити пре него што се расправи ствар по тужби председниковој због лажног убаштињења? —

Одговор:

Часници општински могли су решавати и наређивати да се сече само она шума, која је општинска, на општинском земљишту. Ако је земљиште, где је сеча вршена заиста општинско, у том случају часници општински, који су наредили сечу, немају за шта одговарати. Али, ако је шума туђа, школска, часници су одговорни што су на туђем имању сечу вршили и тиме другом штету у шуми причинили. Како се овде појавило спорно питање о својини дотичног земљишта и шуме, јер се не зна, да ли је земљиште општинско или школско, то треба прво извидети и утврдити својину шуме. Пошто школа има и тапију на спорно земљиште, и по-

што председник општински спори исправност те тапије престављајући, да је школа до те тапије дошла кривицом ранијих општинских часника, који су школи ишли на руку да се убаштини противзаконо на туђе имање, на општинско шумско земљиште, то од опстанка ове тапије и од одговорности ранијих општинских часника зависи и одговорност ових часника општинских, који су сечу шуме извршили. — Дела овакве врсте извиђају се и суде по званичној дужности према члану 127. закона о шумама; према томе окривљени часници општински због сече шуме могу кривично одговарати и поред тога што школски пуномоћник одустаје од тужбе и не тражи, да се ово дело суди. — Пошто је председник општински оптужио раније часнике због издања лажне тапије и убаштинења школе на туђем имању, и пошто од расправе тога питања зависи и постојање кривичне одговорности садањих општинских часника који су окривљени због сече ове шуме, то треба прво расправити важност тапије школске и одговорност ранијих часника општинских. — Што се тиче питања, да ли је и општински деловођа што одговоран заједно са општинским часницима због издања лажне тапије или због извршења одлуке о сечи шуме, треба имати у виду, да деловођа општинског суда: води протокол о радњи општинског суда и одбора и потписује га заједно са председником општинског суда; саставља сва писмена, која се издају или коме шаљу у име општинске власти; израђује решења општинског суда и одбора, и у опште води бригу о целом писмоводству општинском и општинској архиви. Према члану 115. закона о општинама, сва писма и све исправе, које се издају у име општинске власти, поред председника или његовог заступника, подпредседника и кметова где је то потребно, потписује још и деловођа општине или његов заступник; потписани деловођа или његов заступник за њих одговарају и кривично и грађански заједно са председником, подпредседником и кметовима, који су их потписали. Дакле у престављеном случају одговорност кривичну и грађанску има да поднесе и деловођа општински.

Пословођа окружног школског одбора управитељ школе зајечарске г. К. Марковић упутио је питање овакве садржине:

Да ли може бити законска седница окружног школског одбора само са члановима у окружној вароши, који су увек у већини, а да се и не позивају чланови из срезова, који су изабрани да престављају и заступају интересе народних школа у округу?

Одговор:

Окружни школски одбор према члану 62. закона о народним школама састављају: окружни начелник, школски надзорници у округу, управитељ учитељске школе у истом округу или ако нема учитељске школе директор средње школе у окружној вароши, окружни протојереј, окружни лекар, окружни инжењер, управитељ основне школе у окружној вароши, и по један изасланик из свакога среза кога средња скупштина изабере на три године. (У Београду пак главни школски одбор састављају: председник београдске општине, школски надзорник, управитељ учитељске школе или директор једне средње школе, београдски протојереј, један лекар кога изабере општински одбор на три године, један архитекта кога изабере општински одбор на три године, председник учитељског удружења, и по један одборник из сваког краја вароши кога изабере општински одбор на три године). — Председник окружног одбора сазива седнице одборске кад то устреба. — Члан 63. закона о народним школама наређује, да „на сваком састанку мора бити више од половине чланова“, а да се решава већином гласова. Члана одбора, који не дође у седницу, а не оправда изостанак важним узроком, председник кажњава са десет динара у корист окружне школске благајне. — Кад се узму у обзир поменути прописи и дужности окружног одбора: да се стара о подизању нових школских зграда у целом округу; да пре почетка сваке школске године набави за сву децу прописне уџбенике, писаћи и цртаћи мареријал; да настојава, да школске општине врше своје дужности према закону о народним школама; да надгледа рад месних школских одбора и да решава спорове између тих одбора и учитеља; да

прегледа и да одобрава буџет школских општина и рачуне њиховних благајника, којима даје разрешницу; да води надзор над школским имањем и школским фондовима и да предузима што треба ради обезбеђења имања и фондова; да одобрава састављање и раздвајање школских општина и да у овом случају одлучује о подели школског имања; да предлаже министру скраћено учење и полудневно учење у појединим школама; да одлучује о набавци одобрених књига за поклањање ученицима о годишњем испиту; да даје попутнину члановима окружног учитељског збора и члановима окружног школског одбора; да предлаже Министру Просвете награде за оне наставнике, који раде у продужним школама; да крајем сваке рачунске године саставља школски буџет за нову рачунску годину и да га шаље на одобрење Министру Просвете најдаље до 15. децембра; да се стара о унапређењу свих школа и других просветних установа и завода у округу; и, да располаже окружном школском благајном (члан 64. и 65. закона о народним школама), — мора се закључити, да је председник школског окружног одбора дужан да све чланове окружног школског одбора позове у сваку седницу. Сваки члан одбора има не само дужност да на седницу одборску дође, него има и право на то, и то туђе право дужан је председник школског одбора поштовати, па сваког члана позвати у седницу. Кад би председник имао права да у седницу одборску зове само оне чланове које хоће, он би се ставио над законодавцем, који је у чл. 62. закона о народним школама определио који треба школски одбор да образују. У члану 63. закона о народним школама истина стоји „да на сваком састанку мора бити више од половине чланова“, али овај пропис се не може тумачити тако, да на састанак не морају сви чланови бити позвани, јер законске прописе сходно § 8. грађанског закона треба паметно и разумно тумачити; цитирани пропис значи, да, кад на састанак дође више од половине чланова, одбор може да ради и без оних чланова који су позвани у седницу па су пропустили доћи због неких узрока. Школски одбор се конституише од разних органа из

државне и самоуправне администрације, како би већања у одбору била што свестранија и како би одлуке одборске биле што умесније; према томе председник одбора не може сам својевољно изостављати поједине чланове и одстрањавати их од рада одборског; председник овако не може чинити и због тога, што су интереси, које имају поједини чланови заступити, често разнолики и укрштени, те произвољним саставом школског одбора не треба да се да маха утицању на сам рад школског одбора — § 13. грађанског закона. — Дакле, и ако има довољно чланова у самој окружној вароши за рад окружног школског одбора, у седницу морају свакад бити позвани и чланови, који се не налазе у месту држања седнице. Ако председник не позове и чланове школског одбора из срезова, те се седница одржи без тих чланова, таква седница не може бити законита, и њен рад може бити поништен као несаобразан поменутим законским прописима.

K.

### ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

Полицијска власт при сваком давању дозвола за употребу вода треба да извиди да ли се дозвола може по закону о водама издати а да не буду повређени ни општи интереси ни права других лица.

М-ић је у 1905. години молио начелство окружно, да му на основу закона о водама изда дозволу за употребу воде из реке Тимока, а на месту где је желео да подигне воденицу. По тој молби чињени су извиђаји на лицу места, али независно од резултата тих извиђаја, окружно начелство је решењем својим од 7. маја 1905. године, одбацило ову молбу због тога, што иста није била саображена прописима из закона о водама (члан 30); начелство је на тај начин овај предмет оставило у архиву, и то тим пре, што је постојала ранија молба, другог лица за употребу воде на истом месту, која је молба била и уредна. — Пошто је доцније то друго лице добило дозволу за употребу воде и пошто је право по тој дозволи и изгубило неупотре-

бом исте у прописном року, то се М-ић понова обратио окружном начелству молбом, да му се изда раније тражена дозвола за употребу воде из реке Тимока.

Поводом ове друге молбе начелство је донело решење 26. августа 1912. године, којим је молилац извештен да ће се по његовом тражењу дозволе за употребу воде из реке Тимока одредити извиђај на лицу места и одредити рочиште по закону о водама, члан 31. и 34. закона о водама, како би се видело, да ли се може молиоцу тражена дозвола издати. — Противу овога решења окружног начелства изјавио је жалбу Министру Унутрашњих дела М-ић и тражио, да се ожалбено решење поништи, јер нема потребе вршити поновне увиђаје и поновна рочишта по закону о водама одређивати, пошто је све потребно раније извиђано поводом прве молбе жалиоаче из 1905. године, а пошто је још онда било утврђено, да нема никакве стварне сметње за издавање тражене дозволе о употреби воде из Тимока.

По овој жалби Министар Унутрашњих дела је расмотрио односна акта, па видевши, да по овоме пред-

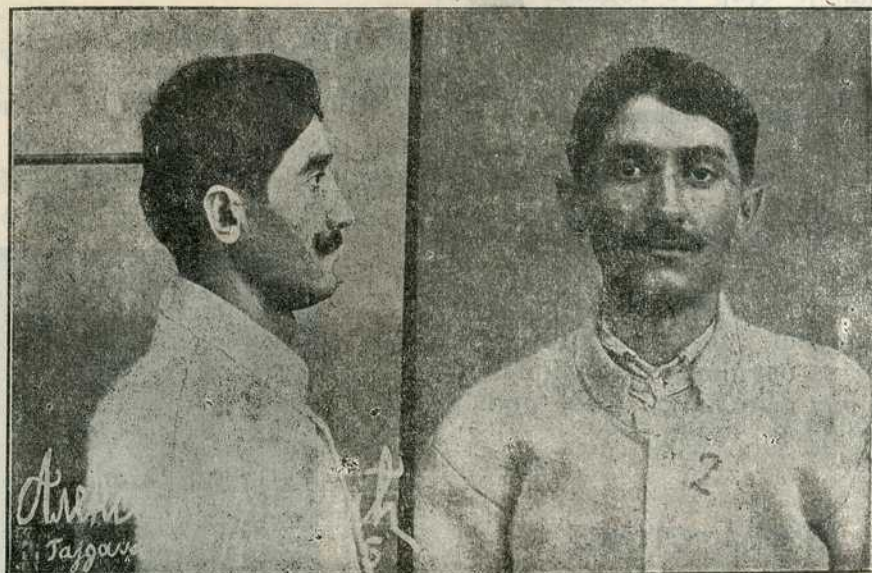
закону основано и то у толико пре што у ранијем извиђају из 1905. године нису учествовала сва заинтересована лица (која су се сада појавила бранећи своја угрожена права и интересе) нити је извиђај био вршен правилно по прописима из законика о грађанском судском поступку, и што начелство мора претходно испунити у свему одредбе, које су прописане законом о водама, као и одредбе правила издатих на основу члана 30., 31. и 32. закона о водама и упутстава изданих по члану 22. и 23. истог закона, па после, пре решавања о траженом одобрењу за употребу воде, затражити мишљење од Хидротехничког Одељења Министарства Народне Привреде.

## СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

### ПОТЕРЕ

**Александар Ракић**, зв. „Гајдаш“

познати коцкар чију слику износимо, извршио је отмицу новца Николи Вагићу земљ. из Врчина, па побегао.



мету конституисања једног права приватно-правне природе заинтересовано лице није копирао ранија свршена акта по овој ствари из 1905. године, ако је желео да их употреби у новој ствари (§ 148. и 178. грађанског судског поступка) — решењем својим ПМ 378 од 20. априла ове године на основу члана 37. закона о водама одобрио је жалбено решење окружног начелства, јер је нашао, да је исто на

Александар је родом из Шапца, стар је 27. година, раста малог, црни, бркова смеђих, сувољав, на себи има војничку блузу и белу торбу, чакшире од шајака.

Акт Управе града Београда Бр. 30144.

**Драгиша Наутић**, месарски радник, који одговара за дело разбојништва, побегао је.

Драгиша је стар 18 година, средњег раста, црномањаст, косав, од

одела на себи има: суру војничку блузу.

Депеша начелства округа ваљевског Бр. 8805.

**Велимир Маринчевић**, скитница извршио је опасну крађу па затим побегао.

Велимир је стар 18 до 20 година, црномањаст у лицу, пун, средњег раста.

Акт Управе града Београда Бр. 30179.

**Јован Васиљевић**, земљ. из Бучја, који одговара за опасну крађу побегао је из затвора.

Јован је стар 40 година, црномањаст, у оделу сукненом.

Акт Управе града Београда Бр. 31243.

**Јаков А. Ђорђевић**, теж. из Кривога Вира, одговара за опасну крађу, али се налази у бегству.

Јаков је стар 18 година, средњег раста, очију плавих, у опште плав.

Акт Управе града Београда Бр. 31242.

**Милан Миљевић**, коцкар из Ваљева, извршио је неколико опасних крађа па затим побегао.

Милан је стар 19 година, раста високог, црномањаст, у оделу војничком.

Депеша начелства округа ваљевског Бр. 8730.

### СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Из општине трновске среза криво-паланачког, нестао је штамбиљ и печат са натписом исте општине.

Депеша начелника среза криво-паланачког Бр. 5493.

### КРАЂА СТОКЕ

Непознати лопови украли су Јовану Младеновићу из Брзоходе, једнога **коња** старог 1 и по годину, млаке доратасте, — обе задње ноге путасте.

Депеша начелника среза моравског округа пожаревачког Бр. 10633.

Непознати лопови украли су Станменковићу из Б. Пољане, два **вола**; један је стар 12 година, млаке мрко-

сиве, рогова великих повијених у напред, други је стар 8 година, млаке жуте, рогова жигосаних.

Депеша начелника среза пчињског Бр. 12230.

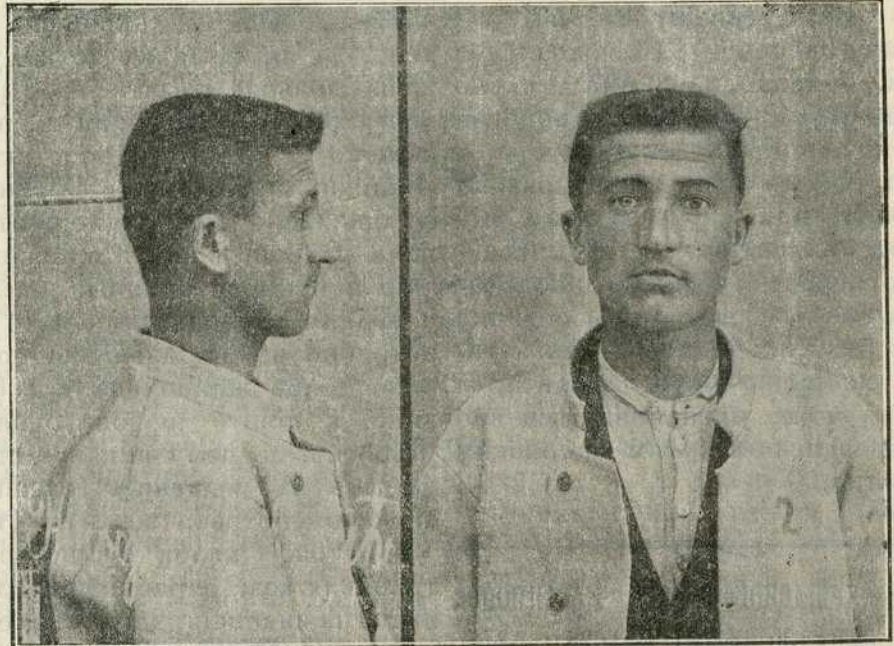
### ПОНОВНЕ ПОТЕРЕ

**Живојин Павловић**, осуђеник београдског казног завода, чију слику износимо побегао је 27. авгу-

личине 1 см. на десној страни потиљка; и на грудима младеж величине сочива за 8 см. испод споја кључних костију на медијани.

Акт Управе београдског казног завода Бр. 4892.

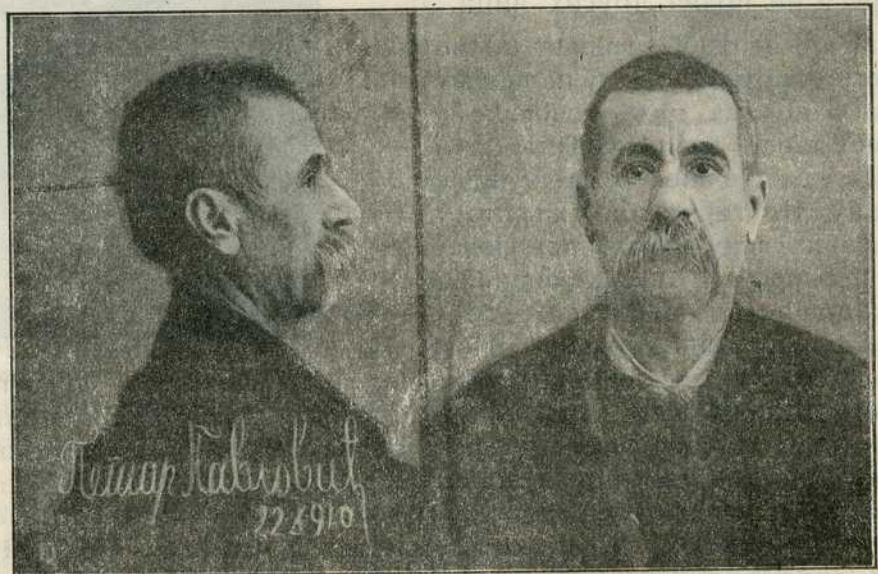
**Петар Павловић**, осуђеник београдског казног завода, чију слику износимо, побегао је 5. октобра 1911. године из Завода па до данас није пронађен.



ста 1910. године из завода па до данас није пронађен.

Живојин је родом из Алексинца, стар је 26 година, висока раста, косе риђе, очију жућкасто-зелених; од особенних знакова има: кажи-

Петар је родом из Јагодине, стар је 64 године, сувоњав, проседих бркова и косе, црних угаситих очију, црних густих обрва; од особенних знакова има: испод средине леве обрве брадавицу кукурузног зрна.



прст на левој руци на трећој фаланзи незнатно деформисан; белегу од опекотине овалног облика ве-

Акт Управе београдског казног завода Бр. 5781.